

Maasheggen

Unique man-made landscape
in the Netherlands

Provincie Noord-Brabant
Het college van Gedeputeerde Staten
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Cuijk, 2 november 2022

Onderwerp
Bezuinigingen Natuur 2023

Geachte college van Gedeputeerde Staten,

De stuurgroep Maasheggen UNESCO MAB wil haar zorgen uitspreken over de voorgenomen bezuinigingen zoals opgenomen in het Programmeringsdocument Natuur 2023.

Het programmeringsdocument laat zien dat er op drie onderdelen bezuinigingen worden voorgesteld:

- Invulling en ambitieniveau van het provincie Natuurnetwerk
- Omvang en tempo van de ecologische verbindingzones
- Middelen voor natuurbeheer vanaf 2028

Met name het eerste onderdeel raakt direct aan de afspraken welke wij samen met u hebben gemaakt over ambitie en strategie voor de realisatie van het NNB en overige groene doelen.

Mede op basis van uw (GS-)besluit dd. 12 december 2016 konden wij samen met alle partners in het mooie Maasheggengebied gebiedsgericht aan de slag gaan om het NNB pragmatisch en flexibel te realiseren.

Onze aanpak heeft geleid tot succes! Ruimte en flexibiliteit is gezocht en gevonden om terreinbeheerders, overheden, particuliere eigenaren, agrariërs en andere initiatiefnemers te bewegen om verantwoordelijkheid te nemen voor natuurontwikkeling. Dit heeft in de Maasheggen niet alleen geleid tot vele NNB-projecten van terreinbeheerder Staatsbosbeheer (ca 90 ha), maar ook van het Waterschap Aa en Maas (ca 8 ha), Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (ca 15 ha), gemeente Land van Cuijk (16ha), agrariërs en particulieren (ca 120 ha). Deze laatste groep heeft daarbij dikwijls gebruik gemaakt van het concept ONNB. Via het GOB hebben initiatiefnemers steeds 50% afwaardering van de grond en inrichting ontvangen. De overige kosten zijn voor eigen rekening.

De realisatie heeft geleid tot een enorme kwaliteitsimpuls voor dit kleinschalige landschap en de samenwerking tussen de partners is versterkt. In juli 2018 heeft het Maasheggengebied –als enige gebied in Nederland- zelfs de status van UNESCO mens en biosfeergebied verkregen.

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Maasheggen
Biosphere Reserve since 2018
Man and the Biosphere Programme

Maar de totale ambitie in de Maasheggen is nog niet gerealiseerd. Er zitten nog enkele gaten in het netwerk, die we graag groen kleuren. Wij willen de natuurkerngebieden afronden door er natuur – NNB - te ontwikkelen. We willen via groene verbindingen tussen de kerngebieden een lang lint vormen van zuid naar noord, waar plaats is voor O-NNB.

Samen met alle partners zijn we van mening dat we nu door moeten pakken. Er zit ongelooflijk veel energie in het gebied en er zijn volop kansen voor de realisatie van het NNB, waarbij ook samenhangende gebiedsdoelen worden opgepakt (beekherstel, verkaveling, natuurinclusieve landbouw, Maasheggenherstel, recreatieve zonering, rivier verruimende maatregelen en natuurvriendelijke oevers langs de Maas).

U heeft ons in december 2016 en later via de UNESCO-aanvraag in 2017 gesteund om via deze gebiedsgerichte, pragmatische en flexibele aanpak aan de slag te gaan. We willen dit voortzetten en doorgaan op dezelfde succesvolle wijze en onder dezelfde (subsidie)voorwaarden, zodat dit unieke UNESCO-waardige landschap verder versterkt wordt en het NNB wellicht al eerder dan in 2027 gerealiseerd is.

Recent heeft Provinciale Staten een besluit genomen over de voorgenomen bezuinigingen op nieuwe natuur. Wij hebben begrepen dat dit besluit op dit moment wordt uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma Natuur en dat u later dit jaar hierover een besluit gaat nemen. De bezuinigingen kunnen van grote negatieve invloed zijn op het verdere gebiedsproces in het UNESCO Maasheggengebied.

Wij willen dan ook graag met u in gesprek om samen met u weer tot concrete afspraken te komen zodat we onze klus af kunnen maken. In dat gesprek – wellicht in het mooie Maasheggengebied zelf – delen wij graag met u onze ideeën om het gewenste aaneengesloten netwerk van natuurgebieden te realiseren, waarmee we samen ook echt de *UNESCO-biosfeerstatus* kunnen waarmaken en behouden!

Namens de stuurgroep Maasheggen UNESCO MAB,
Met vriendelijke groet,

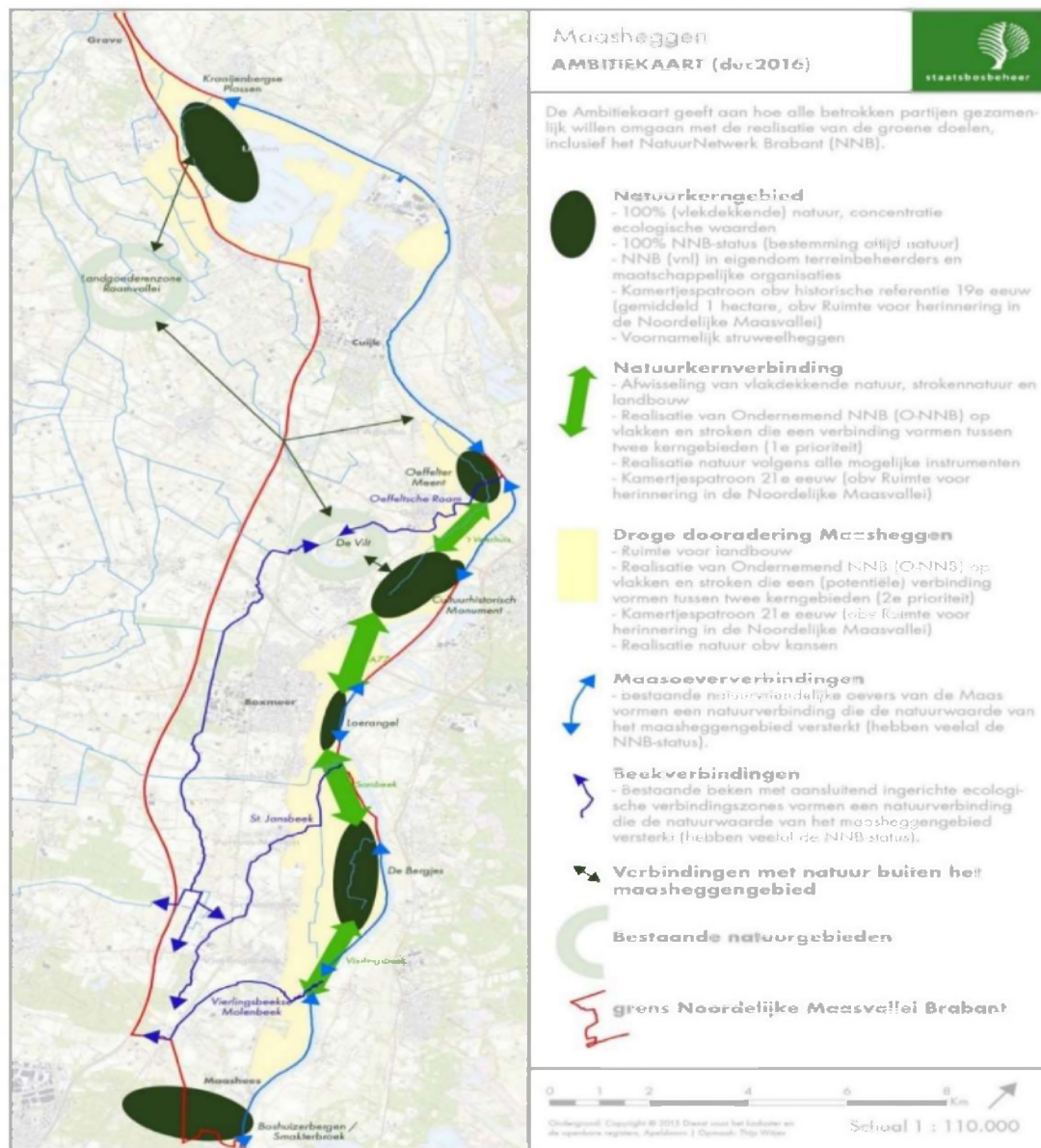
Voorzitter

Bijlagen 2

Afschrift aan: Provinciale Staten provincie Noord-Brabant

BIJLAGE 1 - Ambitiekaart

Wat wordt beoogd met 'op pragmatische en flexibele wijze het NNB te realiseren':

- NNB (verwerven / inrichten) concentreren in zes natuurkerngebieden; de ambitie is om de natuurkerngebieden te versterken, zodat gehele Maasheggengebied een robuust ecologische basis heeft. Binnen de natuurkerngebieden staat natuurrealisatie centraal: met name struweelheggen en natuurlijke graslanden; toevoeging van hectare NNB in deze gebieden.
- De natuurkerngebieden dienen echter met elkaar verbonden te zijn en via robuuste verbindingen met heggen en graslanden. In deze gebieden hoeven gronden niet per definitie te worden verworven, maar wordt meer aan combinatie tussen natuur en agrarische bedrijfsvoering en ecologische/landschappelijke ontwikkeling gezocht. De inzet van het ONNB past perfect in deze gebieden. De inzet van ONNB komt als een plus op de NNB begrenzing (extra hectare nieuwe natuur). Daarnaast zullen ook andere instrumenten (Stika, agrarisch natuurbeheer, subsidieregeling verbindingen en landschap, subsidieregeling biodiversiteit en leefgebieden, etc.) worden ingezet om de ecologische/landschappelijke kwaliteit te versterken.

BIJLAGE 2 - Achtergrondinformatie

- In 2005 is de visie “Ruimte voor herinnering in de noordelijke Maasvallei” (om cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied in beeld te brengen) opgesteld. Op 31 oktober 2005 is een manifest ondertekend om de uitvoering van de visie te ondersteunen. In het manifest wordt o.a. uitgesproken dat gestreefd wordt naar herstel en uitbreiding van het heggenslandschap op locaties waar de heggen van oorsprong voorkwamen. De visie en het manifest is de basis geweest voor het Integraal Gebiedsprogramma Maasheggen (IGP- Maasheggen 2010). Een groot deel van dit programma is uitgevoerd. Nadat in december 2014 er een eind is gekomen aan het IGP Maasheggen, heeft het gebiedsproces in de Maasheggen enige tijd stilgelegen. In het voorjaar van 2016 heeft de gemeente Boxmeer het initiatief genomen om in navolging van IGP Maasheggen voor de Noordelijke Maasvallei (Brabantse en Limburgse zijde) een Uitvoeringsprogramma en bijbehorende organisatie op te zetten. Staatsbosbeheer is trekker van het project NNB Maasheggen. In 2015 heeft een verkenning naar de kansrijkheid plaatsgevonden om realisatie van het NNB in beeld te brengen. Vervolgens is in 2016 gestart met het project.
- In 2017 is het Uitvoeringsprogramma Noordelijke Maasvallei vastgesteld door de Stuurgroep. Met dit Uitvoeringsprogramma hebben de gebiedspartners (gemeente Boxmeer, gemeente Cuijk, Waterschap Aa en Maas, Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, Provincie Noord-Brabant, Waterschap Aa en Maas, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap) de handen ineengeslagen om te werken aan gebiedsgerichte doelen op het gebied van natuur, biodiversiteit, economie, wonen, toerisme & recreatie, landschap, cultuurhistorie, landbouw, water en duurzaamheid. Met als resultaat een uniek, divers en aaneengesloten gebied van groen-blauwe structuren.
- De volgende ambitie is beschreven in het uitvoeringsprogramma:
“Het vanuit de cultuurhistorische, ecologische en recreatieve waarden ontwikkelen van de Maasheggen als een aaneengesloten natuurgebied met UNESCO-biosfeerstatus, waarbij de Maasheggen een ‘groene katalysator’ is voor de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de Noordelijke Maasvallei.”
- Eén van de belangrijkste projecten in het Uitvoeringsprogramma is het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant (NNB). De Ambitiekaart en bijbehorende Uitvoeringsstrategie Maasheggen is basis voor samenwerking tussen alle betrokken partijen. Er is veel draagvlak bij Manifestpartijen.
- In juli 2018 heeft het Maasheggengebied –als enige gebied in Nederland- de status van UNESCO mens en biosfeergebied verkregen. Met deze statustoekenning wordt de Maasheggen onderdeel van een wereldwijd netwerk van meer dan 650 UNESCO biosfeergebieden in 120 verschillende landen. De status van UNESCO biosfeergebied krijg je niet zomaar. Een UNESCO biosfeergebied brengt lokale actoren bij elkaar die gezamenlijk en vrijwillig afspraken maken over hun gemeenschappelijke visie voor het gebied. Deze visie omvat geen beperkingen, maar wel bepaalde duurzaamheidsdoelen die je gezamenlijk wilt bereiken. De status van UNESCO kan daarbij een sterker bewustzijn creëren onder inwoners, overheden, het maatschappelijk middenveld en het bedrijfsleven om zich in te zetten voor het beheer en duurzaam gebruik van hun omgeving, dit unieke oudste cultuurlandschap van Nederland.

